

ASIKKALAN KUNNAN YMPÄRISTÖTILINPÄÄTÖS 2023

Anniina Jäntti

Asikkala 2/2024

Yleistä ympäristötilinpäätöksestä

Ympäristömenojen ja –tulojen seurannan ja esittämisen lähtökohtana on vertailukelpoisen tiedon tarve. Tietoja kunnan tilinpäätöksessä esitettävistä ympäristömenoista ja – tuloista tarvitaan sekä oman toiminnan että viranomaistehtävien osalta mm.

- toiminnan johtamisessa, ohjaamisessa ja päätöksenteossa
- talouden ja toiminnan suunnittelussa ja seurannassa
- ympäristöasioiden taloudellisten vaikutusten selvittämisessä
- ympäristöriskien hallinnassa
- tiedottamisessa asukkaille ja muille sidosryhmille.

Tiedon käyttö on luonteeltaan sellaista, että euromäärien ei tarvitse olla aivan tarkkoja – menojen ja tulojen suuruusluokka on oleellista. Hyvin monet toiminnot pitävät sisällään ympäristömenoja, tähän on pyritty kokoamaan niistä oleellisimmat. Ympäristöasioiden taloudellinen merkitys on todennäköisesti jonkin verran suurempi kuin tähän kerätyt ympäristömenot osoittavat. Tietojen keruun luokittelu perustuu pitkälti yleiseurooppalaiseen ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokitukseen.

Ympäristömeno aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka korjata ympäristöhaittoja, parantaa tulevaa ympäristönsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävä käyttöä. Menojen keräämisessä on noudatettu ensisijaisuuden periaatetta siten, että tähän mukaan otettujen menojen ensisijainen tarkoitus on ympäristönsuojelu. Ympäristömenoihin eivät sisälly ympäristölainsäädännön rikkomisesta johtuvat sakot ja maksut. Ympäristömenot voidaan myös arvioida, mikäli ei ole mahdollista erottaa niitä kirjanpitovelvollisen menoista.

Ympäristönsuojelun investointimenoiksi lasketaan menot, jotka syntyvät ympäristöhyötyjen tuottamiseksi, ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi tai korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojelun tason parantamiseksi ja luonnonvarojen kestävä käytön edistämiseksi hankitusta hyödykkeestä. Investoinneissa huomioidaan varsinaisten ympäristönsuojeluinvestointien lisäksi ympäristönsuojelun tasoa parantavista osainvestoinneista johtuva lisämeno.

Ympäristömenojen vastineeksi kunta voi saada ympäristötuloja. Niitä ovat esimerkiksi viranomais- tehtävien hoidosta saatavat lupa- ja valvontamaksut.

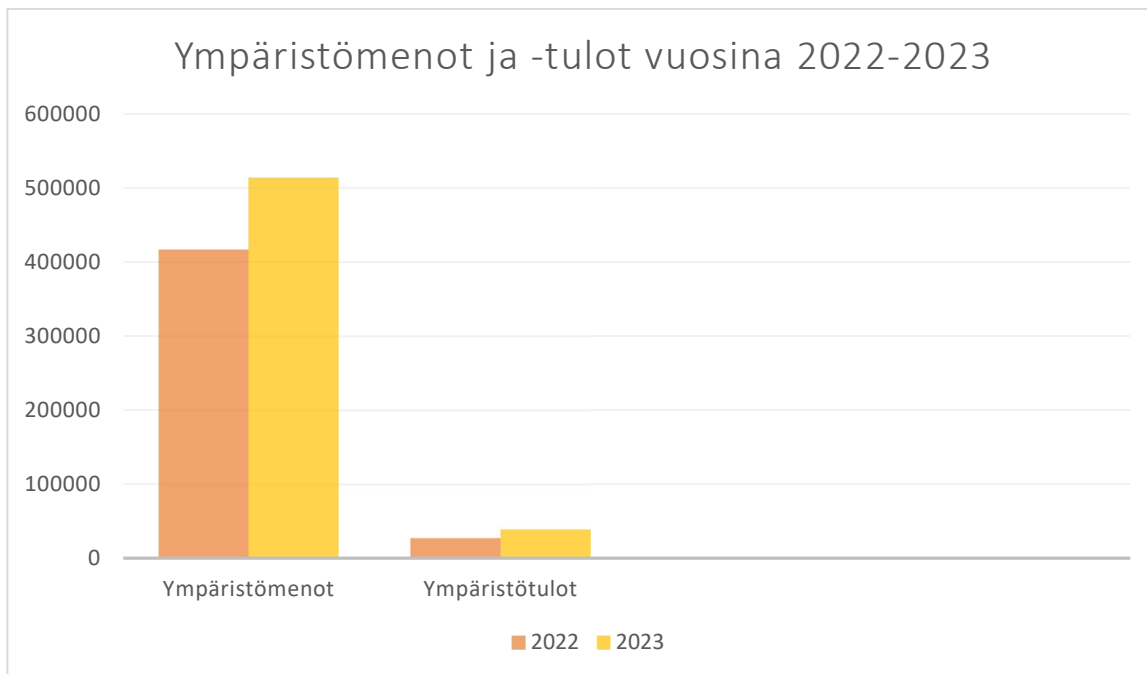
Ympäristötilinpäätös kattaa pääosin Asikkalan kuntaorganisaation toimintayksiköitä koskevat ympäristötuotot ja – kulut. Ympäristötilinpäätös rajaa mukaan kunnan omaan toimintaan kuuluvat kustannukset. Kunnan muut konserniyhtiöt on rajattu ympäristötilinpäätöksen ulkopuolelle. Yhtiötetty jätehuolto ei ole tässä ympäristötilinpäätöksessä mukana eikä myöskään Aurinkovuoren Vesi Oy:n vesi- ja jätevesimaksut.

Ympäristötulot ja ympäristömenot

Ympäristotaloudelliset tunnusluvut kuvaavat kunnan taloudellista panostusta ekologiseen kestävyteen. Asukasta kohden esitetyt kulut ja tuotot perustuvat kunnan väkilukuun 2023 vuoden lopussa (tilastokeskuksen ennakkotilasto 7 970 asukasta).

Kunnan yhteenlasketut ympäristötuotot vuonna 2023 olivat 39 000 euroa. Asukasta kohden ympäristötuottoja kertyi 5 euroa. Tuotot nousivat edellisestä vuodesta noin 11 500 euroa. Toimintatuotot koostuivat ympäristönsuojelun viranomaistehtävien lupamaksuista, yhteiskäyttöautoista sekä avustuksista.

Ympäristökulut olivat 514 000 euroa. Asukasta kohden ympäristökuluja kertyi 64 euroa. Ympäristökulut kasvoivat edellisestä vuodesta 97 000 euroa. Asikkalan kunnan ympäristökulut muodostuivat muun muassa kunnan kiinteistöjen vesihuolto- ja jätehuoltomaksuista sekä energiatehokkuustoimista, sähkölatauspisteistä, Vesijärvisäätiön avustuksista sekä ympäristönsuojelun viranomaistehtävien hoitoon liittyvistä kuluista.

Ympäristöinvestoinnit

Myös ympäristöinvestoinneilla voidaan seurata kunnan kehittymistä ympäristöasioissa. Vuonna 2023 Asikkalassa investoitiin autosähkölatauspisteisiin ja älyvalaistuksiin.

Vuonna 2023 Asikkalassa jatkettiin yhteiskäyttöautokokeilua kolmella täyssähköautolla – kaksi henkilöautoa ja yksi pakettiauto. Työntekijät käyttävät sähköautoja työajoihin omien autojen sijasta. Yhteiskäyttöautoilu voi pitkällä aikavälillä vaikuttaa omien autojen hankinnan vähentymiseen ja siten edistää kestävästä kehitystä. Täyssähköautoilu puolestaan vähentää hiilidioksidipäästöjä verrattuna polttomoottoriautoihin, joita toistaiseksi on valtaosa työntekijöiden omista autoista. Autot hankittiin leasing-sopimuksella ja käytännössä niiden kulut saadaan katettua matkakustannuksista syntyvillä säästöillä.

Ympäristönsuojelun edistäminen

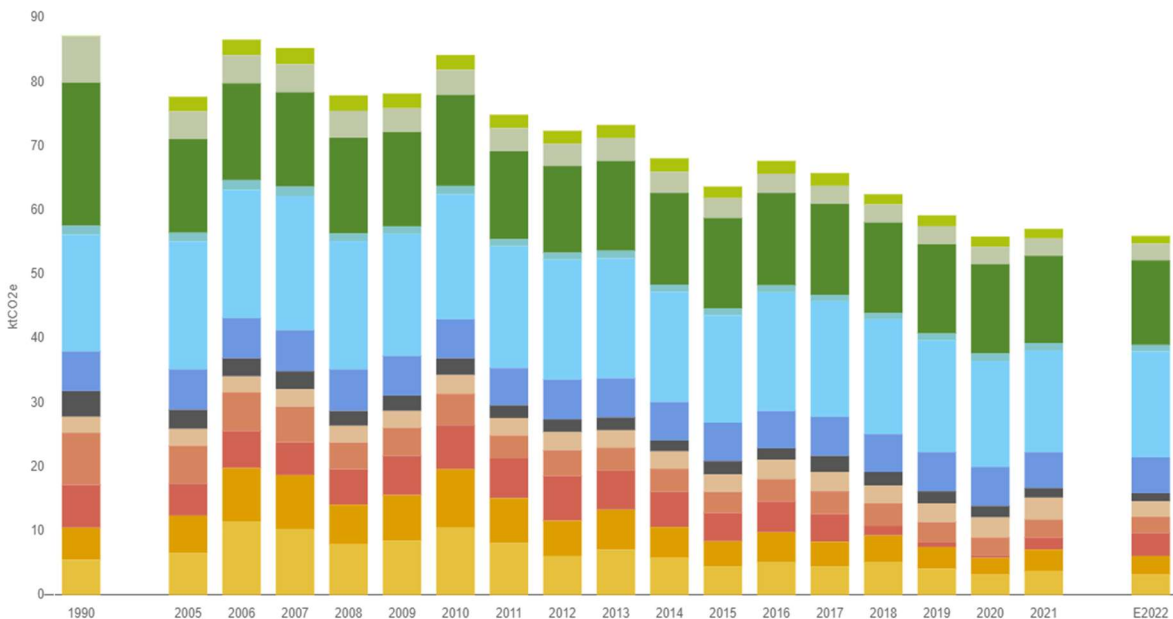
Ympäristönsuojelua edistetään monella tavalla myös niin, että niistä ei näy erillisiä kuluja, nämä kulut kuuluvat viranhaltijoiden palkkoihin ja sivukuluihin. Näillä toimilla on kuitenkin merkitystä ympäristönsuojelun kannalta. Asikkalan kunta osallistui jo yhdeksättä kertaa maailmanlaajuiseen Earth Hour- kampanjaan.

Kunta osallistuu myös mm. omaehtoisen ympäristönsuojelun tukemiseen vuosittain, nämä kulut sisältyvät viranomaistehtävien hoitoon varattuihin määrärahoihin. Vuonna 2023 omaehtoisen ympäristönsuojelun avustuksia myönnettiin kahdelletoista eri kohteelle mm. vesistöhoitotoimenpiteisiin, ympäristökasvatukseen, ympäristön siistimiseen yleisillä alueilla sekä vieraslajityöhön.

Vuonna 2023 Asikkalan ympäristönsuojelun painopistealueena oli energia- ja jätehuolto. Vuoden aikana järjestettiin tiedotusta energian säästöstä kotitalouksille jaettavalla lehtisellä. Lisäksi tiedotettiin aiheista sosiaalisen median alustoilla ja kunnan verkkosivuilla. Vieraslajityötä tehtiin konkreettisen torjunnan lisäksi tiedottamalla niistä mm. infokylteillä ja kirjaston valokuvanäyttelyllä.

Vuonna 2023 loppui Pienten kuntien ilmastotyö uuteen vauhtiin – PIKU -hanke, jossa Asikkala ja Hollola toimivat vetureina. Hankkeen tavoitteena oli tunnistaa pienten kuntien mahdollisuuksia ilmastotyön tekemisessä ja kouluttaa henkilökuntaa huomioimaan ilmastoasiat omassa työssään. Hankkeeseen saatiin ympäristöministeriön rahoitus ja myös muut lähialueen pienet kunnat ovat mukana hankkeessa.

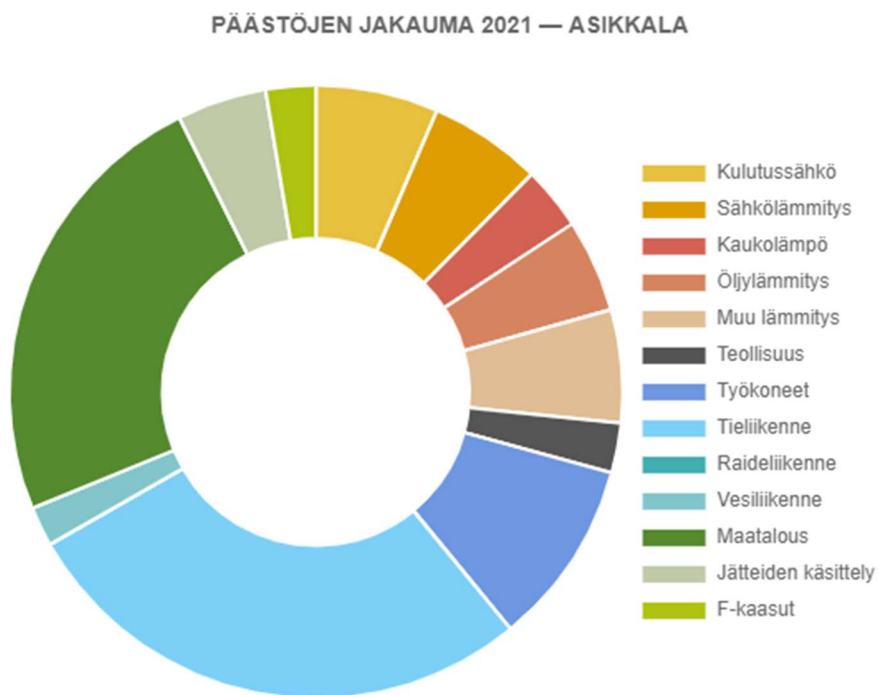
Asikkala on ollut virallinen HINKU-kunta vuodesta 2013. HINKU-kunnat ovat lupautuneet vähentämään alueensa kasvihuonekaasupäästöjä 80% vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. HINKU-toiminta on osaltaan vaikuttanut monin tavoin ympäristönsuojelun edistämiseen. Asikkalassa kasvihuonekaasupäästöjä on saatu vähennettyä vuodesta 2005 vuoteen 2021 mennessä 27% (kuvaaja 1). Kuvaajaan on myös merkitty vuoden 2022 ennakkotieto. Kasvihuonekaasupäästöjen kehitys per asukas on laskeneet samana aikana 22%. Suurimmat päästölähteet Asikkalassa ovat maatalous ja tieliikenne (kuvaaja 3). (Lähde: Hiilineutraali Suomi -sivusto; hiilineutraalisuomi.fi)

Kuvaaja 1. Asikkalan kasvihuonepäästöjen kehitys vuodesta 2005 vuoteen 2021 sekä 2022 ennakkotieto

Kuvaaja 2. Asikkalan kasvihuonepäästöjen kehitys per asukas vuoteen 2021 asti sekä vuoden 2022 ennakkotieto.

Kuvaaja 3. Päästöjen jakauma Asikkalassa vuonna 2021.